

Sygn. akt I C 201/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2019r.

Sąd Rejonowy w Jaśle I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Dorota Myśliwiec

Protokolant: Natalia Szmyd

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2019 r. w Jaśle

sprawy z powództwa (...) Banku S. A. z siedzibą we W.

przeciwko K. M.

o zapłatę

I. umarza postępowanie w zakresie żądania kwoty 1.400 zł (jeden tysiąc czterysta złotych);

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. nakazuje aby Skarb Państwa Sąd Rejonowy w Jaśle ściągnął od powoda (...) Banku S. A. z siedzibą we W. kwotę 510,80 zł (pięćset dziesięć złotych 80/100) tytułem pokrycia kosztów opinii biegłego;

kosztami postępowania w pozostałym zakresie obciąża powoda.

Sygn. akt I C 201/18

Uzasadnienie wyroku z dnia 17 czerwca 2019 r.

Powód (...) Bank S.A. z siedzibą we W. domagał się zasądzenia od pozwanej K. M. kwoty 36.623,63 zł wraz z odsetkami szczegółowo wskazanymi w pozwie. Jednocześnie domagał się zasądzenia zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że dochodzone roszczenie wynika z umowy kredytowej, zawartej przez pozwaną w dniu 12.04.2016 r. która nie została w całości spłacona.

W dowód swoich twierdzeń powód przedstawił szczegółowy wykaz odsetek i zestawienie wpłat oraz odpis umowy kredytu.

Pismem procesowym z dnia 28.08.2018 r. powód oświadczył, że cofa pozew co do kwoty 1.400 zł, w związku z dokonaną przez pozwaną – po wytoczeniu powództwa – wpłatą tej kwoty. W pozostałym zakresie podtrzymał żądanie pozwu (k.49).

Odpowiadając na pozew pozwana wносиła o oddalenie powództwa w całości (k.5).

Działająca imieniem pozwanej – jej córka M. K. – wskazała, że pozwana K. M. jest osobą chorą psychicznie, w związku z czym zarzuciła, że zawarta przez nią umowa kredytu jest nieważna.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 12 kwietnia 2016 r. pozwana K. M. zawarła z powodem (...) Bank S.A. z siedzibą we W. umowę o kredyt gotówkowy (...) nr (...) na kwotę 333.547,71 zł, z czego kwota 3400 miała zostać uruchomiona na cele konsumpcyjne, kwota 20.395,49 zł na spłatę zobowiązań finansowych pozwanej wobec banku, kwota 6.119,10 na sfinansowanie składki na ubezpieczenie na życie, kwota 3.351,42 zł na sfinansowanie prowizji banku, kwota 273,60 zł na sfinansowanie składki na ubezpieczenie assistance oraz kwota 8,10 zł na sfinansowanie opłaty za przekazanie środków przeznaczonych na cele konsumpcyjne (odpis umowy o kredyt gotówkowy (...) nr (...) – k. 19-20).

Pozwana K. M. jest osobą chorą psychicznie. Była nią również w dacie zawarcia umowy kredytu w dniu 12.04.2016 r. Z powodu rozpoznanej u niej choroby psychicznej i zmienionego chorobowo myślenia w dacie zawarcia umowy miała upośledzoną kontrolę nad swoim postępowaniem i obniżone poczucie odpowiedzialności za swoje decyzje. Powyższy stan wyłączał świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

Pozwana choruje od wielu lat na schizofrenię paranoidalną. Od 2013 r. zaobserwowano u niej pogorszenie stanu psychicznego. Była pobudzona psychoruchowo, dziwaczna w zachowaniu, głośna, wielomówna, nedorzeczna, bezsenna. Wypowiadała urojenia kary, winy, potępienia, urojenia ksobne, prześladowcze, interpretacji (podsłuchy, nagrywania). H. słuchowo. Miała zniesiony krytycyzm. Z powodu choroby psychicznej była hospitalizowana na Oddziale Psychiatrycznym Szpitala (...) w J. z rozpoznaniem: schizofrenia paranoidalna, parkinsonizm wtórny, żylaki podudzi.

(kserokopie kart informacyjnych leczenia szpitalnego pozwanej -k.33, 35-42, orzeczenie lekarza orzecznika ZUS – k.34, kserokopia dokumentacji medycznej z hospitalizacji pozwanej na Oddziale Psychiatrycznym Szpitala (...) w J. – k. 72-73, opinia psychiatryczna biegłego sądowego z zakresu psychiatrii T. A. z dn.15.03.2019 r. – k. 78-81).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił bądź jako bezsporny, bądź na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, których prawdziwości nie kwestionowała żadna ze stron procesu, a także w oparciu o opinie sądowno-psychiatryczną, którą Sąd ocenił jako rzetelną i rzeczową. Co istotne, żadna ze stron nie wnosila do niej zarzutów.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie było zasadne i nie zasługiwało na uwzględnienie.

Strona powodowa opierała swoje żądanie na umowie o kredyt gotówkowy (...) nr (...) z dnia 12 kwietnia 2016 r.

W trakcie postępowania pozwana zakwestionowała zasadność żądania pozwu, zarzucając jej nieważność i wskazując na swoją chorobę psychiczną.

Osią sporu pozostawało zatem ustalenie, czy pozwana K. M. w dniu 12 kwietnia 2016 r., czyli w dacie zawarcia przedmiotowej umowy kredytu, znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne podjęcie decyzji lub wyrażenie woli.

Należy podkreślić, że zgodnie z treścią przepisu art. 82 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych.

Według powołanego przepisu, nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Stan wyłączający świadomość to - najogólniej rzecz ujmując - brak rozeznania, niemożność rozumienia zachowań własnych i zachowań innych osób, niezdawanie sobie sprawy ze znaczenia i skutków własnego postępowania. Stan taki musi przy tym wynikać z przyczyny wewnętrznej, a więc ze stanu, w jakim znajduje się osoba składająca oświadczenie woli, a nie z okoliczności zewnętrznych, w jakich osoba ta się znalazła. Przy czym sformułowanie art. 82 k.c. wskazuje, że wada oświadczenia woli określona w tym przepisie obejmuje dwa różne stany faktyczne, które mogą

występować samodzielnie, trzeba jednak zauważyć, że granica między stanem wyłączającym świadome powzięcie decyzji a stanem wyłączającym swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli jest bardzo płynna. Powzięcie decyzji i wyrażenie woli jest swobodne, gdy zarówno proces decyzyjny, jak i uzewnętrznienie woli nie zostały zakłócone przez destrukcyjne czynniki wynikające z właściwości psychiki czy procesu myślowego osoby składającej oświadczenie woli. Stan wyłączający swobodę musi również wynikać z przyczyny wewnętrznej, umiejscowionej w samym podmiocie składającym oświadczenie woli, a nie w sytuacji zewnętrznej. Tak pojmowanemu brakowi swobody towarzyszyć będzie natomiast najczęściej także pewne ograniczenie świadomości (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2006 r., IV CSK 7/05, LEX nr 180191). W tym miejscu koniecznym jest także podkreślenie, że z treści przepisu art. 82 k.c. wynika, iż sama przyczyna wyłączenia świadomości lub swobody nie ma znaczenia, zaś ustawodawca jedynie przykładowo wyliczył takie przyczyny jak choroba psychiczna, niedorozwój umysłowy albo inne, choćby przemijające zakłócenie czynności psychicznych. Przyczyny te mają charakter drugorzędny, z punktu widzenia skutków prawnych są bez znaczenia, ważny jest skutek, a nie przyczyna tych zaburzeń psychicznych.

Złożenie oświadczenia woli w stanie określonym w art. 82 powoduje jego nieważność bez potrzeby wykazywania jakichkolwiek dalszych okoliczności. W szczególności bez znaczenia jest okoliczność, czy druga strona czynności prawnej miała świadomość wyżej wymienionego stanu. Porządek prawny chroni osobę składającą oświadczenie woli w stanie wyłączającym świadomość lub swobodę. Czynność prawna jest bezwzględnie nieważna i nie wywołuje żadnych skutków prawnych, a te które powstały zostają z mocą wsteczną przekreślone. Nadto czynność taka nie może być konwalidowana ani podlegać konwersji (por. uchwała SN z dnia 7 sierpnia 1970 r., III CZP 49/70, OSNC 1971, Nr 3, poz. 42).

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że pozwana K. M. 12 kwietnia 2016 r. zawarła z powodem umowę kredytu. W oparciu o przedmiotową umowę, bank uruchomił środki kredytu, zgodnie z dyspozycją kredytobiorcy (okoliczność niezaprzeczona).

Zgodnie z poczynionymi przez Sąd ustaleniami w momencie podpisywania przez pozwaną w.w. umowy kredytu znajdowała się ona w stanie wyłączającym świadome i swobodne wyrażenie oświadczenia woli. Tym samym złożone przez nią w dniu 12 kwietnia 2016 r. oświadczenia woli były dotknięte wadami, a w konsekwencji zawarta umowa jest bezwzględnie nieważna i nie wywołuje żadnych skutków prawnych. W tych okolicznościach, powód nie może żądać zapłaty, powołując się na zawartą umowę jako podstawę prawną dochodzonego roszczenia.

Z tych względów, orzeczono jak w pkt. II sentencji wyroku.

Wobec skutecznego, częściowego cofnięcia pozwu (k.49) postępowanie w zakresie żądania zasądzenia kwoty 1.400 zł, na podstawie art. 203§ 1 k.p.c. w zw. z art. 355 § 1 k.p.c. należało umorzyć (pkt. I wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik sprawy, działając na podstawie art. 98 k.p.c.

W punkcie III wyroku, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Jaśle kwotę 510,80 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, na które złożyło się wynagrodzenie biegłego sądowego.